

Рівність перед законом і судом серед інших засад кримінального провадження

У статті досліджено рівність перед законом і судом у взаємозв'язку з іншими засадами кримінального провадження, що визначені Главою 2 Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. Отримано висновок про універсальний характер досліджуваної засади. Акцентовано увагу на прямий діалектичний взаємозв'язок із окремими засадами кримінального провадження.

Ключові слова: рівність перед законом і судом, засади, кримінальне провадження, системний зв'язок, верховенство права.

Постановка наукової проблеми та її значення. Для того, щоб зрозуміти роль та значення засади рівності перед законом і судом у кримінальному провадженні, необхідно розглянути її місце в системі засад кримінального судочинства. У системі встановити роль та значення кожної засади можливо не лише за її власним змістом, але і функціональним призначенням, тобто її функціонуванням в межах всієї системи засад. Тому, нагальним є встановлення ролі, місця та значення засади рівності перед законом і судом поряд із іншими засадами кримінального провадження.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Теоретичне та практичне значення встановлення взаємозв'язку між засадами кримінального провадження, знаходимо у працях С. А. Альперта, В. Г. Гончаренка, Ю. М. Грошевого, Л. Б. Ісмаїлової, О. В. Капліної, О. П. Кучинської, В. Т. Малярєнка, В. Т. Нора, В. М. Тертишника та інших. Водночас дослідження рівності перед законом і судом та її взаємозв'язку із іншими засадами кримінального провадження за Кримінальним процесуальним кодексом 2012 року (далі – КПК України) відсутні.

Метою статті є встановлення місця, ролі та взаємозв'язку між засадою рівності перед законом і судом та іншими засадами кримінального провадження, що встановлені главою 2 КПК України. Відповідно до вище зазначеного ставимо такі завдання: 1) аналіз місця засади рівності перед законом і судом серед інших засад кримінального провадження; 2) встановлення взаємозв'язків між засадою рівності перед законом і судом та іншими засадами кримінального провадження.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У частині 1 статті 10 Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. встановлено, що не може бути привілеїв чи обмежень у процесуальних правах, передбачених цим Кодексом, за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних чи інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, громадянства, освіти, роду занять, а також за мовними або іншими ознаками [1]. Частина 2 статті 10 КПК України 2012 р. встановлює, що у випадках і порядку, передбачених цим Кодексом, певні категорії осіб (неповнолітні, іноземці, особи з розумовими і фізичними вадами тощо) під час кримінального провадження користуються додатковими гарантіями [1]. Формула досліджуваної засади, що визначена у статті 10 КПК України, наштовхує на думку про те, що ця засада знаходиться у взаємозв'язку із іншими засадами кримінального провадження, що визначені Главою 2 КПК України 2012 р.

Зазначимо, що існують різні точки зору з питання щодо кількості засад кримінального провадження. Науковці, що досліджували систему засад (принципів) кримінального провадження (процесу) по-різному зазначали їх кількість. Однак, стаття 7 КПК України «Загальні засади кримінального провадження» встановила їх вичерпний перелік [1].

Нами не ставилось за мету та завдання дослідити систему засад кримінального провадження в цілому, тому обмежимося встановленням місця, визначенням ролі та функціонального взаємозв'язку засади рівності перед законом і судом в системі засад кримінального провадження.

Досягти мети та завдань, які ми поставили перед собою, можливо, використовуючи розроблену О. П. Кучинською концепцію, відповідно до якої стосовно системи принципів кримінального провадження системні зв'язки відображають наступне: 1) статична структура – геометрична побудова системи принципів; 2) динамічна структура – взаємодія між принципами в середині системи; 3) кінематична структура – реалізація системи принципів; 4) функціональна структура – взаємодія системи принципів із середовищем її функціонування; 5) генетична структура – розвиток системи

принципів кримінального провадження [2, с. 9]. Встановити роль та місце рівності серед інших засад кримінального провадження можливо при врахуванні всіх системних зв'язків.

Вважаємо за необхідне зупинитись на тих засадах, які знаходяться в прямому діалектичному зв'язку з засадою рівності перед законом і судом та реалізуються за допомогою одна одної у кримінальному провадженні. Розпочинаючи аналіз взаємозв'язку зазначимо, що аналіз можливий зі встановлення їх змісту. Однак, як зазначає Є. О. Гемай, виклад норм-принципів абстрактний. Водночас норми-принципи у силу їхньої абстрактності відіграють роль своєрідних гіпотез для всіх інших кримінально-процесуальних норм [3, с. 169]. Отже деталізація взаємозв'язку рівності із іншими засадами кримінального провадження відбуватиметься на рівні абстрагування, встановлюючи імовірно-абстрагований характер їх взаємозв'язку.

Дослідження засади рівності перед законом і судом в системі засад кримінального провадження, на наш погляд, доцільно розпочати з засади верховенства права, яка є засадою над засадами. Так, зокрема А. В. Кочура, визначаючи сутність та побудову всієї правової системи, принцип верховенства права вважає базовим принципом і для кримінального процесу [4, с. 517].

Однак з приводу місця, ролі та взаємозв'язку окремих засад між собою існують інші думки. У працях О. П. Кучинської знаходимо, що жоден з принципів не об'єднує інші принципи навколо себе, жоден з принципів не є відображенням або втіленням іншого, домінуючого принципу. При іншому підході «підлеглі» принципи були б поглинуті «панівними» принципами, змістовно розчинилися б у них. Саме тому не існує жодної шкали, за допомогою якої можна було б поділити принципи на головні і другорядні, більш або менш важливі [2, с. 8]. Схоже знаходимо у В. М. Яріна [5, с. 119].

В контексті нашого дослідження вважаємо, що рівність є складовою багатогранності верховенства права у кримінальному провадженні, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Підтвердження цієї думки знаходимо у роботах О. М. Дроздова та А. В. Кочури. Зокрема, О. М. Дроздов вказує, що верховенство права за своїм характером є багатоаспектним принципом і включає низку компонентів, що утворюють його зміст [6, с. 160]. А. В. Кочура зазначає, що верховенство права втілює в собі ціннісний сплав таких ідей як справедливість, рівність, свобода і гуманізм. Даний принцип є базовим, адже він визначає умови та спосіб побудови і діяльності правової системи взагалі, а також її окремих складових – галузей права, у тому числі й кримінально-процесуального права [4, с. 516].

В. Г. Гончаренко зазначає, що основним мірилом торжества справедливості (верховенства права) і законності в суспільстві, як вже зазначалось, є непорушність прав і свобод людини та створення надійних умов їх захисту [7, с. 8]. Звідси рівність слід розуміти як компонент системності верховенства права. Аргументом на користь цієї думки запропонуємо те, що рівність є одним із його елементів, відсутність якого нівелює засаду верховенства права у кримінальному провадженні. Не можливе існування верховенства права у кримінальному провадженні без рівності перед законом і судом.

На думку С. В. Слінька принцип верховенства права повинен бути трансформований у принцип законності, а саме спрямовуватися на неухильне виконання і дотримання законів всіма сторонами процесу, на забезпечення прав та свобод людини та громадянина [8, с. 126]. Тому наступним встановимо взаємозв'язок між засадою рівності та законності у кримінальному провадженні.

Законність під час регулювання суспільних відносин включає в себе правову базу системи законів, міжнародно-правових актів. Наявність закону у правовій державі є фундаментом законності [8, с. 126].

Частина 2 статті 19 Конституції України проголошує, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у способи, що передбачені Конституцією та законами України [9]. Стаття 68 Конституції України встановлює, що кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності [9]. Відповідно, закон обов'язковий для всіх суб'єктів кримінального провадження. А взаємозалежність засади рівності та засади законності проявляється у тому, що органи державної влади мають діяти чітко в межах встановленої їх компетенції, охороняючи права, свободи та законні інтереси учасників кримінального провадження, що передбачені чинним законодавством. Рівність у цьому взаємозв'язку проявляється по-різному. По-перше, рівність передбачена законом та її

дотримання є обов'язковим. По-друге, за недотримання засади рівності у кримінальному провадженні настає юридична відповідальність. По-третє, всі винятки із дотримання засади рівності чітко регламентовані законом та допускаються на підставі закону і в порядку, передбаченому законом.

Наступна засада, взаємозв'язок із якою варто дослідити, це засада поваги до людської гідності під час кримінального провадження. Б. М. Свірський зазначає, що повага та захист честі і гідності людини означає, по-перше, недопустимість дій, принижуючих честь і гідність людини (образ, погрози, насильства і т.д.); по-друге, недопустимість збирання, використання, зберігання та розголошення хибної, брудної, принижуючої честь, гідність чи ділову репутацію людини недостовірної інформації; по-третє, з повагою ставитись до людини взагалі, до її індивідуального образу, поглядів, переконань, духовного життя, віри, мрій; нарешті – гарантованість відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої приниженням честі і гідності людини, гарантованість судового захисту честі, гідності і ділової репутації людини [10, с.142-143].

Спираючись на результати аналізу юридичної літератури, норм Конституції України, міжнародно-правових актів з питань прав людини, судової практики Європейського суду з прав людини, вітчизняного кримінально-процесуального законодавства та судово-слідчої практики, О. П. Кучинська сформулювала нормативні положення, які випливають із принципу поваги до честі і гідності людини: - під час кримінального провадження не допускається приниження честі і гідності осіб, що беруть у ньому участь; - забороняється домагатись показань або пояснень від осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні, шляхом катування, психічного та фізичного насильства, нелюдського поводження, обману, хитрощів, оманливого навіювання, гіпнозу, впливу медичних препаратів, наркотичних засобів або інших речовин, здатних порушити чи послабити свободу дій чи рішень особи, її пам'ять чи здатність мислити, а також інших незаконних дій;- забороняється провадження процесуальних дій у нічний час за винятком невідкладних випадків; під час провадження процесуальних дій слідчий зобов'язаний вживати заходів з недопущення розголошення відомостей, що можуть принизити честь і гідність учасників кримінального провадження або інших осіб; провадження процесуальної дії, пов'язаної з оголенням тіла людини, в присутності осіб іншої статі, окрім лікаря та судово-медичного експерта, не допускається [11, с. 19]. Аналізуючи зазначене вище та встановивши сутність засади рівності у кримінальному провадженні доходимо висновку про те, що взаємозв'язок цих засад проявляється у підставах дискримінаційного характеру, які можуть слугувати приводом до порушення засади поваги до людської гідності.

Взаємозалежність рівності та, наступної досліджуваної засади, доступу до правосуддя та обов'язковості судових рішень як засад кримінального провадження, полягає в наступному. Катріна Фенесток стверджує, що існує чотири елементи, необхідні для надання універсального доступу до правосуддя. Зокрема, четвертий полягає в тому, що доступ до правосуддя означає, що правова система надає кожній стороні – незалежно від рівня доходів, етнічної приналежності чи статі – справедливий слухання перед незалежним і нейтральним суддею, котрий забезпечує правову процедуру у відкритому і гласному судовому процесі, і що кожна людина, яка потребує послуг адвоката, отримує компетентні юридичні послуги [12].

О. С. Захарова дає визначення, що доступність правосуддя – це встановлені та гарантовані державою механізми реалізації права особи на справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення справи судом з метою захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави [13, с. 86].

Як результат розуміємо, що між доступом до правосуддя та рівністю є взаємозв'язок, який полягає у наступному: 1) рівність є визначальним елементом того, що кожному, незалежно від будь-яких ознак чи приналежності, гарантується право на справедливий розгляд та вирішення справи у розумні строки незалежним і неупередженим судом, створеним на підставі закону; 2) рівність є складовим механізмом реалізації права особи на справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення справи судом.

Що ж до обов'язковості судових рішень, то незалежно від будь-яких ознак, кожен зобов'язаний безумовно виконувати вирок та ухвали суду, що набрали законної сили.

Найбільш тісний науковий зв'язок простежується між рівністю та змагальністю сторін та свободою в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості. Цей зв'язок відслідковується через використання у ч.2 ст. 22 КПК України поняття «рівні права».

У праці І. Я. Фойницького знаходимо, що «равнымъ образомъ судъ немислимъ безъ ответчика, который долженъ быть заслушанъ: *audiatur et altera pars*. Правило это богато выводами крайней важности, ибо на немъ основываются процессуальныя права сторонъ и ихъ

рівноправність» [14, с. 8]. Автором визначено рівноправність та необхідність участі сторін заради існування судового «порядку».

У літературі знаходимо різні підходи до взаємозв'язку рівності із змагальністю:

1) розуміння рівності та змагальності як єдиного поняття (О. В. Смірнов [15, с. 67], Д. І. Чернооченко [16, с. 40]);

2) розуміння змагальності як рівноправ'я (рівноправності) сторін (Л. Б. Ісмаїлова [17, с. 7], С. М. Даровських [18, с. 34], В. А. Задорожна [19, с. 137]).

Засновуючись на вище викладеному, зазначимо, що рівність всіх учасників судового процесу перед законом і судом знаходиться у нерозривному зв'язку із рівними правами учасників кримінального судочинства, які, в свою чергу, є змістом змагальності у кримінальному провадженні. Варто звернути увагу, що взаємозв'язок між цими двома засадами найтісніший.

О. Г. Яновська, визначаючи структуру засади змагальності, дає нам можливість точніше зрозуміти її сутність. Так на думку автора, в структурі принципу змагальності доцільно виокремлювати лише два основних елементи: 1) наявність сторін; 2) активність сторін [20, с. 344]. Продовжуючи, автор наголошує, що рівноправність сторін повинна передбачати не тільки рівні можливості представити свої права, а й те, що ні одна зі сторін не повинна мати жодних істотних переваг порівняно з другою стороною. Проте рівність прав сторін не може означати їх однаковості [20, с. 346]. Отже, відсутність переваг у однієї сторони у відношенні до іншої є реалізацію засади рівності поряд із засадою змагальності.

Наступна засада, взаємозв'язок якої із рівністю слід встановити, це забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності. Взаємозв'язок проявляється по-різному. Перш за все, право на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності надається будь-якій особі незалежно від ознак раси, кольору шкіри, політичних, релігійних чи інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, громадянства, освіти, роду занять, а також за мовними або іншими ознаками. По-друге, забезпечення цього права органами державної влади має відбуватись без обмежень у процесуальних правах за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних чи інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, громадянства, освіти, роду занять, а також за мовними або іншими ознаками. По-третє, можливість оскарження є дієвим засобом для відновлення порушеної рівності у кримінальному провадженні.

Наступна засада, взаємозв'язок якої із рівністю встановимо, це засада публічності. Стосовно кримінального процесу, на думку Д. І. Чернооченко принцип публічності (офіційності) означає виконання відповідними державними органами діяльності з порушення, розгляду і вирішення кримінальних справ в інтересах суспільства і держави, незалежно від розсуду зацікавлених осіб [16, с. 40-41].

Вважаємо, що взаємозв'язок засади рівності та публічності проявляється у тому, що у правовій та соціальній державі поєднання цих засад призводить до належного виконання завдань кримінального провадження незалежно від того, якими ознаками наділений будь-який учасник кримінального провадження, і як результат: - швидке, повне та неупереджене розслідування і судовий розгляд кримінального провадження; - притягнення до відповідальності особи в міру її вини; - жоден невинуватий не має бути обвинувачений або засуджений; - жодна особа не повинна бути піддана необґрунтованому процесуальному примусу; - до кожної особи має бути застосована належна правова процедура.

У науковій літературі згадується про реалізацію рівності перед законом і судом у поєднанні з засадою мови, якою здійснюється кримінальне провадження. Принцип мови кримінального судочинства забезпечує конституційне положення про рівність всіх перед законом і судом, є передумовою реалізації інших принципів кримінального процесу, а тому його порушення є підставою для скасування вироку та інших процесуальних рішень, прийнятих у справі [21, с. 278]. У кримінальному процесі дія цього принципу є особливо важливою, оскільки уміння вільно говорити і зрозуміти зміст висловленого сприяє досягненню істини і, передусім, забезпечує обвинуваченому право на захист [16, с. 37].

Оскільки мовна ознака визначена ч.1 ст. 10 КПК України як така, за якою не може бути привілеїв чи обмежень у процесуальних правах, то в контексті засади мови, якою здійснюється кримінальне провадження, взаємозв'язок між рівністю простежується у тому, що: 1) не може бути привілеїв у учасників кримінального провадження, які володіють державною мовою; 2) не може бути

обмежень у осіб, які не володіють державною мовою, а засобом уникнення таких обмежень є користування послугами перекладача.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Встановлення ролі, місця засади рівності перед законом і судом у кримінальному провадженні серед інших його засад дозволило сформулювати наступні висновки:

1) рівність перед законом і судом є універсальною засадою та взаємодіє зі всіма засадами кримінального провадження;

2) кожна засада кримінального провадження, що визначена Главою 2 КПК України, розповсюджується на будь-якого учасника кримінального провадження незалежно від ознак раси, кольору шкіри, політичних, релігійних чи інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, громадянства, освіти, роду занять, а також за мовними або іншими ознаками;

3) засада рівності перед законом та судом має прямий діалектичний взаємозв'язок із наступними засадами: 1) верховенство права; 2) законність; 3) повага до людської гідності; 4) доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень; 5) змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості; 6) забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності; 7) публічність; 8) мова, якою здійснюється кримінальне провадження;

4) засада рівності перед законом і судом є проявом проголошеної статтею 1 Конституції України нашої держави як соціальної, встановлюючи, таким чином, соціальний напрямок кримінального провадження.

Відповідно до зазначеного перспективним вважаємо дослідження взаємозв'язку між верховенством права та іншими засадами кримінального провадження, а також аналіз співвідношень рівності перед законом і судом та змагальності сторін та свободи в поданні ними до суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості.

Джерела та література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
2. Кучинська О. П. Системність принципів кримінального провадження як визначальний фактор їх ефективного регуляторного впливу на кримінально-процесуальні відносини / О. П. Кучинська // Адвокат. – 2012. – № 1. – С. 7-11.
3. Гемай С. О. Норми-принципи як окремий вид нетипових норм кримінально-процесуального права / С. О. Гемай // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 1. – С. 163-171.
4. Кочура А. В. Принцип верховенства права як базовий принцип кримінального процесу / А. В. Кочура // Форум права. – 2010. – № 4. – С. 516-521 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2010_4_81.pdf.
5. Ярін В. М. Кримінально-процесуальні принципи розслідування злочинів / В. М. Ярін // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2002. – № 4. – С. 117-120.
6. Дроздов О. Актуальні проблеми реалізації окремих засад кримінального процесу в провадженні за нововиявленими обставинами / О. Дроздов // Вісник Національної академії правових наук України. – 2014. – № 2. – С. 156-169.
7. Гончаренко В. Г. Засади верховенства права та законності кримінального провадження в плані здійснення захисту / В. Г. Гончаренко // Вісник Академії адвокатури України. – 2013. – Число 3. – С. 4-10.
8. Слінько С. В. Принципи кримінального процесу: теорія та практика співвідношення з нормами міжнародного права / С. В. Слінько // Право і Безпека. – 2011. – № 4. – С. 124-127.
9. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>.
10. Свірський Б. М. Визначення принципу поваги до людської гідності у кримінально-процесуальних нормах / Б. М. Свірський // Вісник Маріупольського державного університету. Сер.: Право. – 2013. – Вип. 6. – С. 138-145.
11. Кучинська О. П. Принцип поваги до честі і гідності людини у кримінальному процесі / О. П. Кучинська // Адвокат. – 2012. – № 4. – С. 17-19.
12. Фанесток Катріна. Роздуми про доступ до правосуддя. За матеріалами Другої Міжрегіональної Конференції «Доступ до правосуддя», м. Кременчук, березень 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.khpg.org/index.php?id=1008954601>
13. Захарова О. С. Доступність правосуддя за законодавством України / О. С. Захарова // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – 2014. – Вип. 64. – С. 81-86.

14. Фойницкий И. Я. Курс уголовного судопроизводства. Том 1. – Изд. 2-е. – СПб., 1896. – 594 с.
15. Смирнов А. В., Калиновский К. Б. Уголовный процесс. 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Кнорус, 2008. – 704 с.
16. Чернооченко Д. І. Теоретико-правові засади формування принципів кримінального судочинства в конституційному процесі України / Д. І. Чернооченко // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. – 2014. – № 2. – С. 34-42.
17. Ісмаїлова Л. Б. Процесуальні та етико-психологічні питання забезпечення рівності сторін в кримінальному судочинстві України: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Л. Б. Ісмаїлова; Акад. адвокатури України. – К., 2007. – 20 с.
18. Даровських С. М. К вопросу о соотношении понятий «состязательность» и «равноправие сторон»/ С. М. Даровських // Вестник ЮУрГУ. Серия «Право». Випуск 11. – 2007. – № 18. – С. 33-36.
19. Задорожная В. А. Содержание принципа равенства всех перед законом и судом в уголовном судопроизводстве / В. А. Задорожная // Вестник ЮУрГУ. Серия «Право». – Випуск 7. – 2006. – № 5. – С. 136-139.
20. Яновська О. Г. Зміст засади змагальності та правові умови її реалізації в кримінальному провадженні / О. Г. Яновська // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – 2013. – Вип. 59. – С. 343-349.
21. Уголовно-процессуальное право Российской Федерации: учебник / отв. ред. П. А. Лупинская. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2009. – 1072 с.

Костенко М. Равенство перед законом и судом среди других принципов уголовного производства. В статье исследованы равенство перед законом и судом во взаимосвязи с другими принципами уголовного производства, которые определены Главой 2 Уголовного процессуального кодекса Украины 2012 года. Акцентируется внимание на прямую диалектическую взаимосвязь с отдельными принципами уголовного производства. Среди них: 1) верховенство права; 2) законность; 3) уважение человеческого достоинства; 4) доступ к правосудию и обязательность судебных решений; 5) состязательность сторон и свобода в предоставлении ими суду своих доказательств, в доведении перед судом их убедительности; 6) обеспечение права на обжалование процессуальных решений, действий или бездействия; 7) публичность; 8) язык, на котором осуществляется уголовное производство. Получено заключение об универсальном характере исследуемой основы. Определено, что принцип равенства перед законом и судом является проявлением провозглашения статьей 1 Конституции Украины нашего государства как социального, устанавливая, таким образом, социальное направление уголовного производства.

Ключевые слова: равенство перед законом и судом, принципы, уголовное производство, системная связь, верховенство права.

Kostenko M. Equality before the Law and Court among Other Principles of Criminal Proceedings. In the article equality before the law and court in interrelation with other principles of criminal proceedings, which are defined by Chapter 2 of the Criminal Procedural Code of Ukraine of 2012, have been investigated. The attention has been paid to direct dialectic interrelation with separate principles of criminal proceedings. Among them are: 1) rule of law; 2) legality; 3) respect for human dignity; 4) access to justice and obligation of judgments; 5) competitiveness of the parties and their freedom in providing the court with evidence, in convincing the court of its conclusiveness; 6) ensuring the right for the appeal of proceeding decisions, actions or inaction; 7) publicity; 8) language in which the criminal proceedings are carried out. The decision about the universal character of the studied basis has been made. According to the article 1 of the Constitution of Ukraine our state is declared social, therefore establishing the social direction of criminal proceedings. Thus, it has been defined that the principle of equality before the law and court is manifestation of this declaration.

Key words: equality before the law and court, principles, criminal proceedings, systematic connection, rule of law.